

Canvi climàtic: un tren perdut des de fa vint anys

Josep Xercavins repassa totes les cimeres sobre el clima que s'han fet fins al moment

Josep Xercavins Dilluns, 30 de novembre de 2015

La desertització és una de les conseqüències del canvi climàtic

Van ser els primers moviments ecologistes de la dècada dels anys 60 els que van impulsar la celebració de la primera Cimera de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà, l'any 1972, en la qual –fixem-nos pel seu nom- el medi ambient encara es considerava una mena de ' propietat humana' que, simplement, calia saber gestionar millor. **Les primeres alertes medioambientals, però, es començaven a disparar tant en quantitat com en nivell i l'any 1988** es va considerar necessari crear el Panel Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC –les seves sigles en anglès-). Aquest grup d'experts va ser el qui va teixir la denominada Convenció de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic (UNFCCC) com a nou i, en principi, clau tractat internacional multilateral. La seva aparició es va fer ja dins del context de la Cimera de la Terra de Rio 1992.

Mirant-ho ara i en perspectiva històrica, aquesta deu haver estat l'única vegada en què la humanitat ha semblat disposada a posar seny i estar a l'alçada de les circumstàncies pel que fa a la qüestió del canvi climàtic. Davant de símptomes importants i preocupants s'actuava amb unes maneres semblants a les que van conduir a afrontar el problema del forat de la capa d'ozó. **Malauradament, avui també podem dir que aquest seny es va quedar aquí: a la Cimera de Rio del 92 i en l'aprovació de la Convenció/tractat UNFCCC.** I això pot afirmar-se en un doble sentit: d'una banda, perquè el tractat de la UNFCCC no s'ha sabut o volgut desenvolupar ni aplicar mai bé i d'altra, perquè el creixement econòmic desafortat i amb tendència a la globalització a partir de la segona meitat dels anys noranta estava basat en l'ús de més i més combustibles fòssils (carbó, petroli i gas), tal i com sempre ha estat des de l'època de la Revolució Industrial.

Això va fer que quan el Protocol de Kyoto va entrar finalment en vigor el 2005 (vuit anys després de la seva aprovació), **els objectius que es proposava ja estiguessin del tot obsolets.** Així, quan es va arribar al moment real en què els països havien d'adquirir els compromisos de Kyoto (període comprès entre el 2008 i el 2012) l'impacte de la seva aplicació fos nul.

La raó d'aquest fracàs va ser que el protocol no contenia cap mecanisme per ser corregit si la realitat evolucionava de forma imprevista, tal i com va ser. En efecte, l'any 1997 **ningú no va preveure que a inicis dels 2000 es viuria una expansió economia mundial que va donar lloc, per posar un parell d'exemples, al fenomen dels països emergents o a l'esbogerrada festa financera que acabaria**

esclatant en la crisi de les subprime a Europa i als EUA el 2007. Aquí és on, en qüestions climàtiques, pot dir-se que la humanitat va perdre el tren i van començar el que avui tothom ja anomena les dècades perdudes.

I és que al tombant del segle XXI, tots els experts mundials eren conscients que un dels cicles naturals del funcionament bàsic essencial del planeta estava quedant afectat de forma molt greu i irreversible. **L'efecte hivernacle, que és el mecanisme natural que fa que la temperatura terrestre es mantingui als nivells que fan possible moltes de les formes de la vida biològica actual**, havia quedat trastocat definitivament i tot i saber-se perfectament la seva evolució, gravetat i empitjorament, els governants del món han estat incapaços de gestar un escenari de lluita real contra l'escalfament global primer i el canvi climàtic després.

El sometiment de la política internacional a la realitat econòmica dominant, que com sabem es nodreix de dinàmiques de consum i, per tant, de producció cada cop més grans i més globalitzades, explica aquest nou fracàs. També l'altra gran arrel de tot problema, **el 85% del sistema de provisió energètic mundial segueix sent, i ho podrà seguir sent durant gairebé tot aquest segle XXI, el relacionat amb els combustibles fòssils**. De fet, les energies renovables no podran substituir completament l'energia d'origen fòssil fins d'aquí ben bé a 30 anys.

Així, veiem que en el fons de tot plegat, el problema essencial és que encara no disposem d'un model econòmic alternatiu al capitalisme salvatge ni tampoc d'un model energètic veritablement alternatiu de forma immediata i que pugui dotar la humanitat de l'energia que realment consumeix tal i com ho fan ara mateix els gas, el petroli i les hidroelèctriques. **I és que al final, el problema també rau en nosaltres mateixos i en la nostra nul·la disposició a voler prescindir de les comoditats amb què ens hem acostumat a viure**. Ni a la cimera de Copenhagen hi estàvem disposats, ni molt en temo que hi estiguem encara a París. Malauradament, seran els desastres climàtics –desastres per a nosaltres els humans i per a moltes altres espècies vives, però no per al planeta que se'ls pot permetre perfectament- la que potser d'aquí a uns 15 anys, potser ens faci agafar de nou un tren que mai no hauríem d'haver deixat passar.

Josep Xercavins és Co-director del Grup sobre el Governament del Canvi Climàtic (GGCC) del Grup Singular de Recerca de la UPC en Sostenibilitat, Tecnologia i Humanisme (STH)

Comparteix